

NL

NL

NL

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 14.10.2009
COM(2009) 154 definitief

2009/0157 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

**betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de
tenuitvoerlegging van beslissingen en authentieke akten op het gebied van erfopvolging
en betreffende de instelling van een Europese erfrechtverklaring**

{SEC(2009) 410}
{SEC(2009) 411}

TOELICHTING

1. Achtergrond van het voorstel

1.1. Algemene achtergrond

Artikel 61 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (hierna "het Verdrag" genoemd) voorziet in de geleidelijke totstandbrenging van een gemeenschappelijke ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid, onder meer door maatregelen aan te nemen op het gebied van justitiële samenwerking in burgerlijke zaken. In artikel 65 van het Verdrag wordt uitdrukkelijk melding gemaakt van maatregelen met als doel "de verbetering en vereenvoudiging van de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, met inbegrip van beslissingen in buitengerechtelijke zaken" en "de bevordering van de verenigbaarheid van de in de lidstaten geldende regels voor collisie en jurisdictiegeschillen". In de talrijke instrumenten die op basis van deze bepalingen zijn aangenomen, in het bijzonder Verordening (EG) nr. 44/2001¹, wordt erfopvolging uit de werkingssfeer uitgesloten.

De aanneming van een Europees instrument op het gebied van erfopvolging was reeds een prioriteit in het actieplan van Wenen² van 1998. In het Haags programma³ wordt opgeroepen om een instrument voor te stellen dat de gehele problematiek dekt: toepasselijk recht, rechterlijke bevoegdheid en erkenning, en administratieve maatregelen (erfrechtverklaring en registratie van testamenten). Overeenkomstig de conclusies van de effectbeoordeling zal de kwestie van het testamentenregister het voorwerp uitmaken van een volgend initiatief van de Gemeenschap.

1.2. Motivering en doel van het voorstel

Het belang van grensoverschrijdende erfopvolging in de Europese Unie werd onder de aandacht gebracht in de effectbeoordeling die bij dit voorstel is gevoegd. De diversiteit van de materieelrechtelijke regels en van de regels inzake internationale bevoegdheid of toepasselijk recht, het groot aantal instanties dat zich over een zaak van internationale erfopvolging kan uitspreken en de versnippering van de nalatenschap als mogelijk gevolg van deze uiteenlopende regels, belemmeren het vrije verkeer van personen in de Unie. Die personen worden thans met grote moeilijkheden geconfronteerd om hun rechten te doen gelden in het kader van een internationale erfopvolging. Deze verschillende regels belemmeren ook de volledige uitoefening van het recht op privé-eigendom dat volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie behoort tot de grondrechten waarvan het Hof de eerbiediging verzekert⁴. Dit voorstel heeft als doel dat de inwoners van de Europese Unie van te voren hun erfopvolging kunnen organiseren en dat de rechten van de erfgenamen en/of legatarissen, van de andere personen die met de overledene een band hadden en van de schuldeisers van de nalatenschap op een efficiënte manier worden gewaarborgd.

¹ PB L 12 van 16.1.2001, blz. 1.

² PB C 19 van 23.1.1999.

³ Conclusies van het voorzitterschap, Europese Raad van Brussel, 4 en 5 november 2004.

⁴ HvJ, 28.4.1998, zaak C-200/96 – *Metronome Musik*, Jurispr. 1998, blz. I-1953; 12.7.2005, zaken C-154 en 155/04 – *Alliance for Natural Health e.a.*, Jurispr. 2005, blz. I-6451.

2. Resultaat van de raadplegingen – effectbeoordeling

De aanneming van dit voorstel werd voorafgegaan door een uitgebreide raadpleging van de lidstaten, de andere instellingen en het publiek. De Commissie heeft een studie over "*Les successions internationales dans l'Union européenne*" ontvangen, die het Duits Notarieel Instituut in november 2002 heeft gemaakt⁵. Het op 1 maart 2005 door de Commissie voorgestelde Groenboek erfopvolging en testamenten⁶ heeft ongeveer 60 antwoorden opgeleverd en werd gevolgd door een openbare hoorzitting op 30 november 2006⁷. Tussen 2006 en 2008 is een door de Commissie op 1 maart 2006 opgerichte deskundigengroep⁸, "PRM III/IV" genoemd, 7 keer bijeengekomen, en de Commissie heeft op 30 juni 2008 een bijeenkomst van nationale deskundigen georganiseerd. De ontvangen bijdragen bevestigen dat er op dit gebied een communautair instrument moet komen en steunen het indienen van een voorstel dat onder meer betrekking heeft op de kwesties van het toepasselijke recht, de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen en de invoering van een Europese erfrechtverklaring⁹. Het vaststellen van een dergelijk instrument heeft de steun gekregen van het Europees Parlement¹⁰ en van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹¹. De Commissie heeft een effectbeoordeling uitgevoerd die bij dit voorstel is gevoegd.

3. Juridische elementen van het voorstel

3.1. Rechtsgrondslag

Artikel 67, lid 5, van het Verdrag bepaalt dat de Raad volgens de in artikel 251 van het Verdrag bedoelde medebeslissingsprocedure de in artikel 65 bedoelde maatregelen aanneemt met uitzondering van de "aspecten in verband met het familierecht".

In de eerste plaats zij erop gewezen dat de meeste lidstaten, met uitzondering van de Noordse landen, het erfrecht als een van het familierecht onderscheiden materie beschouwen omwille van de overwegende vermogensrechtelijke aspecten. Zelfs op het gebied van het materieel recht bestaan er grote verschillen tussen de twee materies. Het erfrecht heeft als voornaamste doel de erfopvolgingsregels vast te stellen en de overdracht van de erfenis zelf te regelen. Anders dan het erfrecht heeft het familierecht vooral als doel de rechtsbetrekkingen te regelen die verband houden met het huwelijk, het samenleven, de afstamming en de burgerlijke staat van personen. Zijn belangrijkste functie is de bescherming van de familiale banden. In tegenstelling tot het familierecht waar de wil van individuen slechts een zeer beperkte plaats inneemt en waar de meeste betrekkingen worden geregeld door regels van openbare orde, blijft het erfrecht een materie waar de wil van de rechthebbende een belangrijke plaats inneemt.

⁵ <http://www.successions.org>.

⁶ COM(2005) 65 definitief, <http://europa.eu/scadplus/leg/fr/lvb/l16017.htm>.

⁷ http://ec.europa.eu/justice_home/news/consulting_public/successions/news_contributions_en.htm.

⁸ PB C 51 van 1.3.2006, blz. 3.

⁹

http://ec.europa.eu/justice_home/news/consulting_public/successions/contributions/summary_contributions_successions_fr.pdf.

¹⁰ Resolutie van 16.11.2006, P6_TA(2006)0496.

¹¹ Advies van 26.10.2005, PB C 28 van 3.2.2006, blz. 1–5.

Deze beide takken van het burgerlijk recht zijn derhalve voldoende autonoom om ze afzonderlijk te kunnen behandelen. Aangezien het om een uitzondering gaat, moet artikel 67, lid 5, tweede streepje, van het Verdrag door de instellingen bovendien strikt worden uitgelegd en toegepast. Deze uitzondering is dus niet van toepassing op de onderhavige verordening betreffende erfopvolging.

De Gemeenschapsinstellingen beschikken over een zekere vrijheid om te bepalen of een maatregel nodig is voor de goede werking van de interne markt. Dit voorstel heeft als doel de belemmeringen van het vrije verkeer van personen weg te nemen die het gevolg zijn van de verschillende in de lidstaten geldende regels inzake internationale erfopvolgingen.

3.2. Subsidiariteitsbeginsel

De doelstellingen van dit voorstel kunnen slechts worden bereikt door gemeenschappelijke regels inzake internationale erfopvolgingen, die identiek moeten zijn om de rechtszekerheid en voorspelbaarheid voor de burgers te garanderen. Eenzijdig optreden van lidstaten zou derhalve in strijd zijn met deze doelstelling. Er bestaat een Verdrag van Den Haag inzake het recht dat van toepassing is op erfopvolging (hierna "het verdrag van Den Haag" genoemd), dat nooit in werking is getreden¹². Het Haags Verdrag van 5 oktober 1961 inzake de wetsconflicten betreffende de vorm van testamentaire beschikkingen is door 16 lidstaten geratificeerd. In het belang van de Gemeenschap zou het wenselijk zijn dat ook de andere lidstaten dit verdrag ratificeren.

Uit alle raadplegingen en studies is de omvang van de problemen waarop dit voorstel betrekking heeft, gebleken.

3.3. Evenredigheidsbeginsel en keuze van het rechtsinstrument

Het voorstel gaat niet verder dan nodig is om de beoogde doelstellingen te verwezenlijken. Het voorstel harmoniseert noch het erfrecht, noch het zakenrecht van de lidstaten. Het doet evenmin afbreuk van de successiefiscaliteit van de lidstaten. Bijgevolg zullen de internationale erfopvolgingen nog steeds aanleiding kunnen geven tot incoherenties tussen de nationale fiscale regelingen en daaruit kan dubbele belasting of discriminatie voortvloeien. De Commissie is voornemens om in de loop van 2010 een mededeling voor te stellen om deze kwesties te behandelen.

De behoefte aan rechtszekerheid en voorspelbaarheid vereist duidelijke en uniforme regels en daarom is een verordening noodzakelijk. Deze doelstellingen zouden in gevaar komen, mochten de lidstaten beschikken over een beoordelingsmarge bij de tenuitvoerlegging van de regels.

4. Toelichting per artikel

4.1. Hoofdstuk I: Werkingsfeer en definities

Artikel 1

¹² Haags Verdrag van 1.8.1989 inzake het recht dat van toepassing is op erfopvolging.

Het begrip "erfopvolging" moet autonoom worden uitgelegd en omvat alle aspecten van een erfopvolging, met name de rechtsovergang, het beheer en de vereffening.

De uitsluiting van goederen en rechten die op een andere wijze in het leven zijn geroepen of overgedragen dan door erfopvolging heeft niet alleen betrekking op de vormen van "gezamenlijke eigendom" uit het *common law*, maar eveneens op alle civielrechtelijke vormen van schenkingen.

De uitzondering voor de *trust* staat er niet aan in de weg dat op de erfopvolging het recht wordt opgepast dat daarop krachtens deze verordening van toepassing is.

Onder j) wordt bepaald dat de verordening van toepassing is op het via erfopvolging verwerven van een zakelijk recht op een goed, maar niet op de inhoud van een dergelijk recht. De verordening doet niets af van de "*numerus clausus*" van het zakenrecht van de lidstaten, van de kwalificatie van goederen en rechten en van de vaststelling van de voorrechten van de titularis van dergelijke rechten. Bijgevolg is in beginsel de invoering van een zakelijk recht dat onbekend is in het recht van de plaats waar het goed zich bevindt, ongeldig. Het erfrecht kan niet tot gevolg hebben dat in de staat van de plaats waar een goed zich bevindt, een opdeling of een modaliteit van het eigendomsrecht wordt ingevoerd die die staat niet kent. Vruchtgebruik kan bijvoorbeeld niet worden ingevoerd in een staat die deze figuur niet kent. Deze uitzondering is echter niet van toepassing op de overdracht via erfopvolging van een zakelijk recht dat bekend is in de lidstaat van de plaats waar het goed zich bevindt.

De publiciteit van de zakelijke rechten, met name de werking van het vastgoedregister en de gevolgen van een inschrijving of het ontbreken van een inschrijving daarin, worden eveneens uitgesloten.

Artikel 2

Gerecht: Meestal worden erfopvolgingen buitengerechtelijk afgehandeld. In deze verordening wordt het begrip gerecht in de ruime zin begrepen en omvat het andere instanties die een functie uitoefenen die onder de rechterlijke bevoegdheid valt, met name via delegatie, waardoor het in het bijzonder de notarissen en griffiers omvat.

4.2. Hoofdstuk II: Bevoegdheid

Artikel 4

Er bestaan aanzienlijke verschillen tussen de regels inzake rechterlijke bevoegdheid op het gebied van erfopvolging in de verschillende lidstaten. Daaruit vloeien positieve conflicten voort, wanneer gerechten uit meer dan één staat zich bevoegd verklaren of negatieve conflicten, wanneer geen enkel gerecht zich bevoegd acht. Om deze moeilijkheden voor de burgers te vermijden, is een uniforme regel noodzakelijk. De bevoegdheid van de lidstaat van de laatste gewone verblijfplaats van de overledene is het meest verspreid in de lidstaten en valt dikwijls samen met de plaats waar de goederen van de overledene zich bevinden. Die gerechten zullen bevoegd zijn om zich over de gehele erfopvolging en alle aspecten ervan uit te spreken zowel in de vrijwillige rechtspraak als in de contentieuze rechtspraak.

Artikel 5

Verwijzing naar een gerecht dat meer geschikt is om de zaak te behandelen mag niet automatisch plaatsvinden wanneer de overledene het recht van een andere lidstaat heeft

gekozen. Het bevoegde gerecht moet met name rekening houden met de belangen van de overledene, de erfgenamen, de legatarissen en de schuldeisers en met hun gewone verblijfplaats. Deze regel zou vooral een evenwichtige oplossing mogelijk maken wanneer de overledene sinds kort in een andere lidstaat woonde dan die waarvan hij onderdaan is en wanneer zijn familie in de lidstaat van oorsprong is gebleven.

Artikel 6

Wanneer de overledene zijn verblijfplaats had in een derde staat, waarborgt deze regel de toegang tot de rechter voor de communautaire erfgenamen en schuldeisers, wanneer de situatie nauwe banden heeft met een lidstaat omdat zich daar een bepaald goed bevindt.

Artikel 9

De nauwe banden tussen de erfrechtelijke regeling en de zakenrechtelijke regeling vereisen een uitzonderlijke bevoegdheid van de gerechten van de lidstaat van de plaats waar een goed zich bevindt, wanneer het recht van deze lidstaat de tussenkomst van zijn gerechten vereist. Deze bevoegdheid is echter strikt beperkt tot de zakenrechtelijke aspecten van de overdracht van het goed.

4.3. Hoofdstuk III: Toepasselijk recht

Artikel 16

Een eenheidsstelsel

De nadelen van het zogenaamde "splitsingsstelsel", waarin de roerende nalatenschap wordt afgehandeld volgens het recht van de woonplaats van de overledene en de onroerende nalatenschap volgens het recht van de staat waar het goed is gelegen, zijn tijdens de raadplegingen aan het licht gekomen. Er worden dan verschillende erfboedels gecreëerd, die elk aan een ander rechtstelsel zijn onderworpen dat de erfgenamen en hun respectieve erfdelen op een andere manier bepaalt, alsook de verdeling en de vereffening van de nalatenschap. Dat in de verordening wordt gekozen voor een eenheidsstelsel, maakt het mogelijk de erfopvolging aan één enkel rechtstelsel te onderwerpen, waardoor deze nadelen worden vermeden. In een eenheidsstelsel kan een erflater de verdeling van zijn goederen tussen zijn erfgenamen ook op een billijke manier plannen ongeacht de plaats waar zijn goederen zich bevinden.

De aanknopingsfactor: het recht van de laatste gewone verblijfplaats van de overledene

In deze verordening wordt voor dat recht gekozen in plaats van het recht van de nationaliteit omdat dat recht samenvalt met het centrum van de belangen van de overledene en dikwijls met de plaats waar de meeste van zijn goederen zich bevinden. Een dergelijke aanknopingsfactor is gunstiger voor de integratie in de lidstaat van de gewone verblijfplaats en vermijdt elke vorm van discriminatie van personen die er hun woonplaats hebben zonder de nationaliteit van de lidstaat te bezitten. Zo ook is in de collisieregels van verscheidene lidstaten en in alle moderne instrumenten, met name in het verdrag van Den Haag, gekozen voor de gewone verblijfplaats.

Artikel 17

Alle rechtssystemen van de lidstaten beschikken over mechanismen om het levensonderhoud van nauwe verwanten van de overledene te waarborgen en dat zijn hoofdzakelijk

mechanismen betreffende een wettelijk erfdeel. De erflaters die onderdaan zijn van een lidstaat waar de schenkingen onder levenden onherroepelijk zijn, kunnen echter de geldigheid daarvan bevestigen door hun nationaal recht als het op hun erfenis toepasselijke recht aan te wijzen. Een van de centrale doelstellingen van de verordening is ervoor te zorgen dat deze mechanismen worden nageleefd. Door aan de erflater een rechtskeuze te geven, moest een compromis worden gevonden tussen enerzijds de voordelen van die keuze, zoals de rechtszekerheid en het gemakkelijker plannen van de erfopvolging en anderzijds de bescherming van de legitieme belangen van de nauwe verwanten van de overledene, met name van de echtgeno(o)t(e) en van de achterblijvende kinderen. Daarom mag de erflater op grond van deze verordening alleen het recht van zijn nationaliteit kiezen en dit moet worden beoordeeld in overeenstemming met de algemene regel die leidt tot de toepassing van het recht van de verblijfplaats. De erflater, die gebruik heeft gemaakt van het in de Unie gewaarborgde vrije verkeer van personen, maar die nauwe banden met zijn land van oorsprong wenst te behouden, kan door deze keuze in zijn erfopvolging deze culturele banden bewaren. Deze oplossing is ook door het Europees Parlement aanbevolen.

Uitsluiting van andere keuzes: de mogelijkheid om op de erfopvolging het recht toe te passen dat van toepassing is op de huwelijksvermogensregeling van de erflater, wordt door de verordening uitgesloten. Een dergelijke bepaling zou meervoudige keuzes hebben mogelijk gemaakt wanneer de echtgenoten, voor de huwelijksvermogensregelingen, over een grotere soepelheid beschikken bij de keuze van het toepasselijke recht. Dat zou ingaan tegen de bovengenoemde doelstellingen.

Artikel 18

Het is noodzakelijk regels vast te stellen over het recht dat van toepassing is op de in sommige lidstaten gebruikte erfovereenkomsten en gezamenlijke testamenten, zodat bijvoorbeeld de overdracht van een onderneming kan worden georganiseerd en, wat koppels betreft, de langstlevende echtgenoot over het gezamenlijke vermogen kan beschikken.

Artikel 21

Dit artikel heeft als doel rekening te houden met de specificiteiten van de *common law* rechtsstelsels, zoals dat van Engeland, waar de erfgenamen niet rechtstreeks de rechten van de overledene overnemen na diens dood, maar waarbij de erfopvolging wordt beheerd door een beheerder die door de rechter wordt aangesteld en gecontroleerd.

Artikel 22

Omwille van hun economische, familiale of sociale bestemming zijn sommige onroerende goederen, ondernemingen of andere categorieën goederen onderworpen aan een bijzondere erfopvolgingsregeling in de lidstaat waar zij zich bevinden, hetgeen moet worden gerespecteerd. Een dergelijke bijzondere regeling bestaat bijvoorbeeld voor familiale landbouwbedrijven. Deze uitzondering moet strikt worden uitgelegd om verenigbaar te blijven met de algemene doelstelling van deze verordening. Zij is met name niet van toepassing op het splitsingsstelsel of op het wettelijk erfdeel.

Artikel 27

Slechts uitzonderlijk mag een beroep worden gedaan op het begrip openbare orde. Een verschil tussen de rechtsstelsels betreffende de bescherming van de legitieme belangen van de

naaste verwanten van de overledene kan het invoeren ervan niet rechtvaardigen. Dat zou onverenigbaar zijn met de doelstelling om op alle goederen uit de nalatenschap één enkel rechtstelsel toe te passen.

4.4. Hoofdstuk IV: Erkenning en tenuitvoerlegging

De bepalingen uit dit hoofdstuk zijn geïnspireerd door de overeenkomstige regels van Verordening (EG) nr. 44/2001. Er is voorzien in de erkenning van alle gerechtelijke beslissingen en schikkingen om op het gebied van erfopvolging het beginsel van wederzijdse erkenning te concretiseren, dat gebaseerd is op het beginsel van het wederzijdse vertrouwen. De gronden voor niet-erkenning zijn derhalve tot het strikt noodzakelijke minimum beperkt.

4.5. Hoofdstuk V: Authentieke akten

Gelet op het praktische belang van authentieke akten voor erfopvolging, moet deze verordening de erkenning ervan waarborgen om het vrije verkeer ervan mogelijk te maken. Deze erkenning betekent dat zij, wat de inhoud van de geregistreerde akte en de daarin beschreven feiten betreft, over dezelfde volledige bewijskracht beschikken als nationale authentieke akten of op dezelfde wijze als in hun land van oorsprong het vermoeden van authenticiteit hebben alsook een uitvoerbaar karakter, binnen de in deze verordening gestelde grenzen.

4.6. Hoofdstuk VI: Europese erfrechtverklaring

Om een internationale erfopvolging snel te kunnen afhandelen, voert deze verordening een Europese erfrechtverklaring in. Om het verkeer van deze erfrechtverklaring in de Unie te vergemakkelijken, moet een uniform model voor de erfrechtverklaring worden vastgesteld en moet de instantie worden aangewezen die de internationale bevoegdheid heeft om deze af te geven. De coherentie met de bevoegdheidsregels voor de hoofdzaak vereist dat hetzelfde gerecht bevoegd is om de erfopvolging te regelen.

Deze erfrechtverklaring vervangt niet de bestaande verklaringen in bepaalde lidstaten. In de lidstaat van de bevoegde autoriteit wordt het bewijs van erfgerichtigheid en van de bevoegdheden van een beheerder of uitvoerder van de nalatenschap derhalve geleverd volgens de interne procedure.

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen en authentieke akten op het gebied van erfopvolging en betreffende de instelling van een Europese erfrechtverklaring

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 61, onder c), en artikel 67, lid 5, tweede streepje,

Gezien het voorstel van de Commissie¹³,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹⁴,

Volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Gemeenschap heeft zich ten doel gesteld een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid te handhaven en te ontwikkelen. Met het oog op de geleidelijke invoering van deze ruimte moet de Gemeenschap met name maatregelen nemen op het gebied van de justitiële samenwerking in burgerlijke zaken met grensoverschrijdende gevolgen, voor zover dit nodig is voor de goede werking van de interne markt.
- (2) Overeenkomstig artikel 65, onder b), van het Verdrag moeten deze maatregelen ook regels behelzen ter bevordering van de verenigbaarheid van de in de lidstaten geldende regels voor collisie en jurisdictiegeschillen.
- (3) Op zijn bijeenkomst in Tampere op 15 en 16 oktober 1999 heeft de Europese Raad de stelling onderschreven dat het beginsel van wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen de hoeksteen vormt van de justitiële samenwerking in burgerlijke zaken en de Raad en de Commissie verzocht een programma van maatregelen aan te nemen ter uitvoering van dat beginsel.
- (4) Op 30 november 2000 heeft de Raad het ontwerp-programma aangenomen betreffende maatregelen voor de uitvoering van het beginsel van wederzijdse erkenning van beslissingen in burgerlijke en handelszaken¹⁵. In het programma worden maatregelen voor de harmonisatie van collisieregels beschreven die de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen vergemakkelijken. Het voorziet in de vaststelling van een

¹³ PB C [...] van [...], blz. [...].

¹⁴ PB C [...] van [...], blz. [...].

¹⁵ PB C 12 van 15.1.2001, blz. 1.

instrument inzake erfopvolging en testamenten, een materie die met name wordt uitgesloten door Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken¹⁶.

- (5) De Europese Raad, op 4 en 5 november 2004 te Brussel bijeen, heeft een nieuw programma aangenomen, met als titel "Het Haags Programma: versterking van vrijheid, veiligheid en recht in de Europese Unie"¹⁷. In dat programma wordt gewezen op de noodzaak om ten laatste in 2011 een instrument over het erfrecht aan te nemen, waarin met name de volgende kwesties worden behandeld: collisie, rechterlijke bevoegdheid, wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen op dit gebied, een Europese erfrechtverklaring en een mechanisme dat het mogelijk maakt met zekerheid te weten of een inwoner van de Europese Unie een uiterste wilsbeschikking of een testament heeft opgesteld.
- (6) De goede werking van de interne markt moet worden vergemakkelijkt door het wegnemen van de belemmeringen van het vrije verkeer van personen die thans met moeilijkheden worden geconfronteerd om hun rechten te doen gelden in het kader van een internationale erfopvolging. In de Europese justitiële ruimte moeten de burgers van te voren hun erfopvolging kunnen organiseren. De rechten van de erfgenamen en legatarissen, van de andere personen die met de overledene een band hadden en van de schuldeisers van de nalatenschap moeten op een efficiënte manier worden gewaarborgd.
- (7) Om deze doelstellingen te bereiken, moeten in deze verordening de voorschriften worden opgenomen inzake rechterlijke bevoegdheid, toepasselijk recht, erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen en authentieke akten op dit gebied en inzake een Europese erfrechtverklaring.
- (8) De werkingssfeer van onderhavige verordening moet alle burgerlijke kwesties betreffende een erfopvolging omvatten, namelijk alle vormen van eigendomsoverdracht naar aanleiding van een overlijden, ongeacht of het gaat om een vrijwillige overdracht, een overdracht in de vorm van een testament of van een erfovereenkomst, of om een uit de wet voortvloeiende eigendomsoverdracht naar aanleiding van een overlijden.
- (9) De geldigheid en de gevolgen van schenkingen en makingen worden geregeld door Verordening (EG) nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (Rome I)¹⁸. Zij moeten derhalve uit de werkingssfeer van deze verordening worden uitgesloten, net als andere rechten en goederen die anders dan via erfopvolging in het leven worden geroepen of worden overgedragen. Niettemin moet op grond van het krachtens deze verordening vastgestelde erfrecht worden gepreciseerd of deze schenking of andere vorm van beschikking onder levenden met rechtstreekse zakenrechtelijke werking, aanleiding kan geven tot een verplichting tot inbreng, tot inkorting of verrekening bij de berekening van de erfdelen volgens het erfrecht.

¹⁶ PB L 12 van 16.1.2001, blz. 1.

¹⁷ PB C 53 van 3.3.2005, blz. 1.

¹⁸ PB L 177 van 4.7.2008, blz. 6.

- (10) Terwijl deze verordening de wijze van verwerving van een zakelijk recht op lichamelijke en onlichamelijke goederen, zoals bepaald door het op de erfopvolging toepasselijke recht, moet omvatten, moet de limitatieve lijst ("*numerus clausus*") van zakelijke rechten die in het nationale recht van de lidstaten kunnen bestaan – een lijst die in beginsel door de *lex rei sitae* wordt geregeld - onder de nationale collisieregels vallen. De publiciteit van die rechten, met name de werking van het vastgoedregister en de gevolgen van een inschrijving of het ontbreken van een inschrijving daarin, die eveneens door het plaatselijke recht wordt geregeld, moet ook worden uitgesloten.
- (11) Om rekening te houden met de verschillende wijzen waarop een erfopvolging in de lidstaten wordt geregeld, moet in deze verordening de bevoegdheid van de gerechten in de ruime zin worden omschreven, met inbegrip van de bevoegdheid van de buitengerechtelijke instanties wanneer zij een rechterlijke functie uitoefenen, met name via delegatie.
- (12) Gelet op de toenemende mobiliteit van de Europese burgers en om een goede rechtsbedeling in de Europese Unie te bevorderen en om ervoor te zorgen dat er een werkelijke band bestaat tussen de erfopvolging en de lidstaat die de bevoegdheid uitoefent, moet deze verordening voorzien in de bevoegdheid van de gerechten van de lidstaat van de laatste gewone verblijfplaats van de overledene voor de gehele erfopvolging. Om dezelfde redenen moet deze verordening het bevoegde gerecht de mogelijkheid geven om, uitzonderlijk en onder bepaalde voorwaarden, de zaak te verwijzen naar het gerecht waarvan de overledene de nationaliteit had, wanneer dat gerecht meer geschikt is om de zaak te behandelen.
- (13) Om de wederzijdse erkenning te vergemakkelijken, dient er geen enkele verwijzing naar de bevoegdheidsregels van het nationale recht meer te worden opgenomen. In deze verordening dient dus te worden bepaald in welke gevallen een gerecht van een lidstaat een subsidiaire bevoegdheid kan uitoefenen.
- (14) Ten behoeve van de erfgenamen en legatarissen die in een andere lidstaat wonen dan die waarvan de gerechten bevoegd zijn om de erfopvolging te regelen, te vergemakkelijken, moet de verordening hun machtigen om de verklaringen inzake de aanvaarding of verwerping van de nalatenschap, af te leggen in de vorm waarin het recht van hun gewone verblijfplaats voorziet, en desgevallend voor de gerechten van die staat.
- (15) Uit de nauwe band tussen de erfrechtelijke regeling en de zakenrechtelijke regeling volgt dat de verordening moet voorzien in de uitzonderlijke bevoegdheid van de gerechten van de lidstaat van de plaats waar een goed zich bevindt, wanneer het recht van deze lidstaat de inschakeling van zijn gerechten vereist om zakenrechtelijke maatregelen te nemen met betrekking tot de overdracht van dat goed en de inschrijving ervan in de vastgoedregisters.
- (16) Met het oog op een harmonische rechtspleging moet worden voorkomen dat in twee lidstaten beslissingen worden gegeven die onderling onverenigbaar zijn. Daarom moet deze verordening voorzien in algemene procedureregels die zijn geïnspireerd op verordening (EG) nr. 44/2001.
- (17) Om burgers zonder verlies aan rechtszekerheid te laten profiteren van de voordelen van de interne markt, moet deze verordening het hen mogelijk maken dat zij van

tevorens het recht kennen dat op hun erfopvolging van toepassing zal zijn. Er moeten geharmoniseerde collisioneregels worden vastgesteld om te vermijden dat onverenigbare beslissingen worden gegeven in de lidstaten. De hoofdregel moet ervoor zorgen dat de erfopvolging wordt geregeld door een voorzienbaar rechtstelsel waarmee zij nauwe banden heeft. Met het oog op de rechtszekerheid moet dat rechtstelsel alle goederen van de nalatenschap dekken, ongeacht de aard of de plaats waar zij zich bevinden, om moeilijkheden ten gevolge van het versplinteren van de nalatenschap te vermijden.

- (18) Deze verordening moet de burgers meer mogelijkheden bieden om van tevoren hun erfopvolging te regelen door hen het toepasselijke recht te laten kiezen. Deze keuze moet strikt worden afgebakend om de legitieme verwachtingen van de erfgenamen en legatarissen te eerbiedigen.
- (19) De geldigheid van de vorm van uiterste wilsbeschikkingen valt niet onder deze verordening. Daarvoor geldt het Haags Verdrag van 5 oktober 1961 inzake de wetsconflicten betreffende de vorm van testamentaire beschikkingen, voor de lidstaten die dat verdrag hebben geratificeerd.
- (20) Om de erkenning van in een lidstaat verworven erfrechten te vergemakkelijken, moet de collisionregel de geldigheid van erfovereenkomsten bevorderen door alternatieve aanknopingspunten in aanmerking te nemen. De legitieme verwachtingen van derden moeten worden gevrijwaard.
- (21) Voor zover dat verenigbaar is met de algemene doelstelling van deze verordening en om de overdracht van een onder het erfrecht verworven zakelijk recht te vergemakkelijken, mag deze verordening geen belemmering vormen voor de toepassing van bepaalde, limitatief opgesomde dwingende regels van het recht van de plaats waar een goed zich bevindt.
- (22) Omwille van hun economische, familiale of sociale bestemming zijn sommige onroerende goederen, ondernemingen of andere categorieën goederen onderworpen aan een bijzondere erfopvolgingsregeling in de lidstaat waar zij zich bevinden. Deze bijzondere regeling moet door de onderhavige verordening worden geëerbiedigd. Deze uitzondering op de toepassing van het erfrecht moet echter strikt worden uitgelegd om verenigbaar te blijven met de algemene doelstelling van deze verordening. De uitzondering heeft met name geen betrekking op de collisionregel die onroerende goederen aan een ander rechtstelsel onderwerpt dan de roerende goederen en evenmin op de wettelijke reserve.
- (23) De verschillen tussen enerzijds de nationale oplossingen voor de vraag van welke staat het recht van toepassing is op een onbeheerde nalatenschap en anderzijds de aanpak van de situatie waarin de volgorde van overlijden van een of meerdere personen niet bekend is, kunnen leiden tot tegenstrijdige resultaten of, integendeel, tot het uitblijven van een oplossing. Deze verordening moet voorzien in een coherent resultaat met eerbiediging van het materieel recht van de lidstaten.
- (24) Met het oog op het algemeen belang moeten de gerechten van de lidstaten in uitzonderlijke omstandigheden de mogelijkheid hebben om in welbepaalde zaken geen vreemd recht toe te passen wanneer dat onverenigbaar is met de openbare orde van het land van de rechter. Niettemin mogen de gerechten de exceptie van openbare orde niet toepassen om het recht van een andere lidstaat buiten toepassing te laten of om te

weigeren een gegeven beslissing, een authentieke akte, een gerechtelijke schikking of een Europese erfrechtverklaring te erkennen of ten uitvoer te leggen, wanneer dat in strijd zou zijn met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, met name artikel 21 die elke vorm van discriminatie verbiedt.

- (25) Gelet op de algemene doelstelling van deze verordening, namelijk de wederzijdse erkenning van in de lidstaten gegeven beslissingen inzake erfopvolging, moet deze verordening voorzien in regels betreffende de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen die zijn geïnspireerd op verordening (EG) nr. 44/2001, zo nodig aangepast aan de specifieke vereisten van de hier behandelde materie.
- (26) Teneinde rekening te houden met de verschillende wijzen waarop kwesties inzake erfopvolging in de lidstaten worden geregeld, dient deze verordening de erkenning en tenuitvoerlegging van authentieke akten te waarborgen. Authentieke akten kunnen, wat de erkenning ervan betreft, echter niet met gerechtelijke beslissingen worden gelijkgesteld. De erkenning van authentieke akten betekent dat zij wat de inhoud ervan betreft dezelfde bewijskracht en dezelfde gevolgen hebben als in hun land van oorsprong, en dat er ten aanzien van deze akten een vermoeden van geldigheid bestaat dat kan worden weerlegd. Zo kan deze geldigheid steeds worden betwist voor een gerecht van de lidstaat van oorsprong van de authentieke akte, onder de door die lidstaat vastgestelde procedurele voorwaarden.
- (27) Een versnelde, toegankelijke en doeltreffende afhandeling van internationale erfopvolgingen in de Europese Unie impliceert dat de erfgenaam, de legataris, de executeur-testamentair of de beheerder gemakkelijk en buitengerechtelijk zijn hoedanigheid moet kunnen bewijzen in de lidstaten van de plaats waar de erfgoederen zich bevinden. Om het vrije verkeer van dit bewijs in de Europese Unie te vergemakkelijken, moet deze verordening voorzien in een uniform model van Europese erfrechtverklaring en de instantie aanwijzen die bevoegd is om deze af te geven. Om het subsidiariteitsbeginsel in acht te nemen, mag deze verklaring de interne procedures in de lidstaten niet vervangen. In de verordening moet de verhouding met deze procedures worden gepreciseerd.
- (28) De door de lidstaten aangegane internationale verplichtingen vereisen dat deze verordening de internationale verdragen waarbij één of meer lidstaten partij zijn op het moment dat deze verordening wordt vastgesteld, onverlet laat. De coherentie met de algemene doelstellingen van deze verordening vereist evenwel dat deze verordening tussen de lidstaten voorrang heeft boven de verdragen.
- (29) Om de toepassing van deze verordening te vergemakkelijken, moet aan de lidstaten de verplichting worden opgelegd om bepaalde gegevens over hun erfrecht mee te delen in het kader van het Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken, dat is opgericht bij Besluit 2001/470/EG van de Raad van 28 mei 2001¹⁹.
- (30) De voor de uitvoering van deze verordening vereiste maatregelen worden vastgesteld overeenkomstig Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling

¹⁹ PB L 174 van 27.6.2001, blz. 25.

van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden²⁰.

- (31) De Commissie dient met name te worden gemachtigd om elke wijziging van de formulieren die in deze verordening zijn vastgesteld, aan te nemen volgens de in artikel 3 van Besluit 1999/468/EG bedoelde procedure.
- (32) Wanneer het begrip "nationaliteit" wordt gebruikt om het toepasselijke recht te bepalen, moet rekening worden gehouden met het feit dat bepaalde staten, waarvan het rechtsstelsel op het *common law* is gebaseerd, het begrip "woonplaats" gebruiken en niet het begrip "nationaliteit" als equivalent aanknopingspunt op het gebied van erfopvolging.
- (33) Aangezien de doelstellingen van deze verordening, namelijk het vrije verkeer van personen, de mogelijkheid voor Europese burgers om hun erfopvolging in een internationale context van tevoren te organiseren, de eerbiediging van de rechten van de erfgenamen en legatarissen, van de andere personen die met de overledene een band hadden en van de schuldeisers van de nalatenschap, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt en bijgevolg, door de betekenis en de gevolgen van deze verordening beter op communautair niveau kunnen worden verwezenlijkt, kan de Gemeenschap overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag neergelegde subsidiariteitsbeginsel maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.
- (34) Deze verordening eerbiedigt de grondrechten en de beginselen die zijn erkend in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, en met name artikel 21, dat elke discriminatie met name op grond van geslacht, ras, kleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of overtuigingen, politieke of andere denkbeelden, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, een handicap, leeftijd of seksuele geaardheid verbiedt. Deze verordening moet door de gerechten van de lidstaten worden toegepast met eerbiediging van deze rechten en beginselen.
- (35) Overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van het Protocol betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, gehecht aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, [hebben het Verenigd Koninkrijk en Ierland laten weten dat zij wensen deel te nemen aan de aanneming en de toepassing van deze verordening]/[onverminderd artikel 4 van dat protocol, nemen het Verenigd Koninkrijk en Ierland niet deel aan de aanneming van deze verordening; deze is dan ook niet bindend voor noch van toepassing in deze landen].
- (36) Overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van het Protocol betreffende de positie van Denemarken, gehecht aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, neemt Denemarken niet deel aan de aanneming van deze verordening, die derhalve niet bindend is voor, noch van toepassing is in Denemarken,

²⁰ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23.

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Hoofdstuk I

Werkingssfeer en definities

Artikel 1 *Werkingssfeer*

1. Deze verordening is van toepassing op erfopvolging. Zij is niet van toepassing op fiscaal, administratief en douanegebied.
2. In deze verordening wordt onder “lidstaat” verstaan: alle lidstaten behalve Denemarken, [het Verenigd Koninkrijk en Ierland].
3. Deze verordening is niet van toepassing op:
 - (a) de staat van natuurlijke personen, de familiebetrekkingen en de betrekkingen die vergelijkbare gevolgen hebben;
 - (b) de rechtsbevoegdheid van natuurlijke personen, onverminderd artikel 19, lid 2, onder c) en d);
 - (c) de verdwijning, de vermissing en het vermoedelijk overlijden van een natuurlijke persoon;
 - (d) de kwesties die onder de huwelijksvermogensregeling vallen of onder de vermogensregeling die van toepassing is op relatievormen die met het huwelijk vergelijkbare gevolgen hebben;
 - (e) de onderhoudsverplichtingen;
 - (f) de rechten en goederen die op een andere manier in het leven zijn geroepen of overgedragen dan door erfopvolging, zoals schenkingen en makingen, gemeenschappelijke eigendom van verschillende personen die overgaat op de langstlevende, pensioenregelingen, verzekeringsovereenkomsten en regelingen van soortgelijke aard, onverminderd artikel 19, lid 2, onder j);
 - (g) de kwesties die onder het vennootschapsrecht vallen, zoals de clausules in de oprichtingsakten en statuten van vennootschappen, verenigingen en rechtspersonen die de bestemming van de aandelen vastleggen ingeval hun leden overlijden;
 - (h) de ontbinding, de beëindiging en de fusie van vennootschappen, verenigingen en rechtspersonen;
 - (i) de oprichting, de werking en de ontbinding van *trusts*;
 - (j) de aard van de zakelijke rechten op een goed en de publiciteit van die rechten.

Artikel 2 *Definities*

In deze verordening wordt verstaan onder:

- (a) "erfopvolging": alle vormen van eigendomsoverdracht naar aanleiding van een overlijden, ongeacht of het gaat om een vrijwillige overdracht, een overdracht in de vorm van een testament of van een erfovereenkomst, of om een uit de wet voortvloeiende eigendomsoverdracht naar aanleiding van een overlijden;
- (b) "gerecht": alle gerechtelijke instanties of andere bevoegde instanties van de lidstaten die een rechterlijke functie uitoefenen op het gebied van erfopvolging. Met gerechten worden gelijkgesteld, de andere overheidsinstanties die via delegatie van overheidsgezag functies uitoefenen die onder de bevoegdheden van de gerechten vallen, zoals bepaald in deze verordening;
- (c) "erfovereenkomst": een overeenkomst die aan één of meer partijen daarbij rechten in de toekomstige erfenis toekent, wijzigt of intrekt, met of zonder tegenprestatie;
- (d) "gezamenlijke testamenten": de testamenten die door twee of meer personen in eenzelfde akte zijn opgesteld, ten bate van een derde en/of als onderlinge en wederkerige beschikking;
- (e) "lidstaat van oorsprong": de lidstaat waar, naar gelang van het geval, de beslissing is gegeven, de gerechtelijke schikking is goedgekeurd of getroffen, of de authentieke akte is verleden;
- (f) "aangezochte lidstaat": de lidstaat waar om erkenning en/of tenuitvoerlegging van de beslissing, de gerechtelijke schikking of de authentieke akte wordt verzocht;
- (g) "beslissing": elke door een gerecht van een lidstaat op het gebied van erfopvolging gegeven beslissing, ongeacht de daaraan gegeven benaming, zoals arrest, vonnis, beschikking of rechterlijk dwangbevel, alsmede de vaststelling door de griffier van het bedrag der proceskosten;
- (h) "authentieke akte": een document dat formeel als authentieke akte is verleden of geregistreerd en waarvan de authenticiteit:
 - betrekking heeft op de ondertekening en de inhoud van de authentieke akte, en
 - is vastgesteld door een openbare instantie of door een andere daartoe door de lidstaat van oorsprong gemachtigde instantie;
- (i) "Europese erfrechtverklaring": de door het bevoegde gerecht overeenkomstig Hoofdstuk VI van deze verordening afgegeven verklaring.

Hoofdstuk II

Bevoegdheid

Artikel 3 Gerechten

De bepalingen van dit hoofdstuk zijn van toepassing op alle gerechten van de lidstaten, maar zijn slechts van toepassing op de buitengerechtelijke instanties, voor zover dat nodig is.

Artikel 4 Algemene bevoegdheid

Onder voorbehoud van het bepaalde in deze verordening zijn de gerechten van de lidstaat waar de overledene zijn gewone verblijfplaats had op het tijdstip van zijn overlijden, bevoegd voor de erfopvolging.

Artikel 5 Verwijzing naar gerechten die meer geschikt zijn om de zaak te behandelen

1. Wanneer de overledene, overeenkomstig artikel 17, het recht van een lidstaat heeft gekozen voor de afhandeling van zijn erfopvolging, kan het overeenkomstig artikel 4 aangezochte gerecht op verzoek van een partij en wanneer het van oordeel is dat de gerechten van de lidstaat waarvan het recht is gekozen, meer geschikt zijn om de erfopvolging te behandelen, zijn uitspraak aanhouden en de partijen verzoeken een vordering in te dienen bij de gerechten van die lidstaat.
2. Het overeenkomstig artikel 4 bevoegde gerecht bepaalt een termijn waarbinnen de zaak overeenkomstig lid 1 bij de gerechten van de lidstaat waarvan het recht is gekozen, moet worden aanhangig gemaakt. Wordt de zaak niet binnen deze termijn aanhangig gemaakt, dan blijft het gerecht waarbij de zaak aanvankelijk aanhangig was gemaakt, zijn bevoegdheid uitoefenen.
3. De gerechten van de lidstaat waarvan het recht is gekozen, verklaren zich bevoegd binnen een termijn van maximaal acht weken vanaf de dag waarop de zaak overeenkomstig lid 2 bij hen aanhangig is gemaakt. Het gerecht waarbij de zaak het eerst aanhangig is gemaakt, ziet in dit geval onverwijld af van het uitoefenen van zijn bevoegdheid. In het andere geval oefent de rechterlijke instantie waarbij de zaak het eerst aanhangig was gemaakt, haar bevoegdheid uit.

Artikel 6 Residuele bevoegdheid

Wanneer de overledene op het tijdstip van overlijden zijn gewone verblijfplaats niet in een lidstaat had, zijn de gerechten van een lidstaat toch bevoegd op grond van het feit dat zich in die lidstaat erfgoederen bevinden en:

- (a) de overledene zijn vorige gewone verblijfplaats had in die lidstaat, voor zover aan dat verblijf geen einde is gekomen meer dan vijf jaar voor de aanhangigmaking bij het gerecht; of, als dat niet het geval is,
- (b) de overledene op het tijdstip van overlijden de nationaliteit van die lidstaat had; of, als dat niet het geval is,
- (c) een erfgenaam of legataris zijn gewone verblijfplaats heeft in die lidstaat; of, als dat niet het geval is,
- (d) het verzoek uitsluitend op die goederen betrekking heeft.

Artikel 7 Tegenvordering

Het gerecht waarbij de procedure op grond van de artikelen 4, 5 of 6 hangende is, is eveneens bevoegd om de tegenvordering te behandelen, voor zover deze binnen de werkingssfeer van deze verordening valt.

Artikel 8 Bevoegdheid om de erfenis te aanvaarden of te verwerpen

De gerechten van de lidstaat van de gewone verblijfplaats van de erfgenaam of van de legataris zijn eveneens bevoegd om verklaringen betreffende de aanvaarding of verwerping van een erfenis of een legaat dan wel verklaringen die als doel hebben de aansprakelijkheid van de erfgenaam of legataris te beperken, te erkennen, wanneer deze verklaringen voor een gerecht moeten worden afgelegd.

Artikel 9 Bevoegdheid van de gerechten van de plaats waar een goed zich bevindt

Wanneer het recht van de lidstaat waar een goed zich bevindt, de inschakeling van zijn gerechten vereist om zakenrechtelijke maatregelen te nemen met betrekking tot de overdracht van dat goed, de registratie of inschrijving ervan in het publiciteitsregister, zijn de gerechten van die lidstaat bevoegd om dergelijke maatregelen te nemen.

Artikel 10 Aanhangigmaking van een zaak bij een gerecht

Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt een zaak geacht bij een gerecht te zijn aanhangig gemaakt:

- (a) op het tijdstip waarop het stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk bij het gerecht wordt ingediend, mits de eiser vervolgens niet heeft nagelaten te doen wat hij met het oog op de betekening of de kennisgeving van het stuk aan de verweerder moest doen, of

- (b) indien het stuk betekend of meegedeeld moet worden voordat het bij het gerecht wordt ingediend, op het tijdstip waarop de autoriteit die verantwoordelijk is voor de betekening of de kennisgeving het stuk ontvangt, mits de eiser vervolgens niet heeft nagelaten te doen wat hij met het oog op de indiening van het stuk bij het gerecht moest doen.

Artikel 11

Toetsing van de bevoegdheid

Indien een zaak bij een gerecht van een lidstaat aanhangig is gemaakt waarvoor het volgens deze verordening niet bevoegd is, verklaart het zich ambtshalve onbevoegd.

Artikel 12

Toetsing van de ontvankelijkheid

1. Indien de verweerder die zijn gewone verblijfplaats in een andere staat heeft dan de lidstaat waar de zaak aanhangig is gemaakt, niet verschijnt, houdt het bevoegde gerecht zijn uitspraak aan zolang niet vaststaat dat de verweerder tijdig genoeg kennis heeft kunnen nemen van het stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk om verweer te kunnen voeren, of dat daartoe al het nodige is gedaan.
2. Artikel 19 van Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken²¹ wordt toegepast in plaats van het bepaalde in lid 1, indien de toezending van de ene lidstaat naar de andere van het stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk overeenkomstig het bepaalde in die verordening moest geschieden.
3. Indien de bepalingen van Verordening (EG) nr. 1393/2007 niet van toepassing zijn, wordt artikel 15 van het Verdrag van 's-Gravenhage van 15 november 1965 inzake de betekening en de kennisgeving in het buitenland van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke en in handelszaken toegepast indien de toezending in het buitenland van het stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk, overeenkomstig dat verdrag moest geschieden.

Artikel 13

Aanhangigheid

1. Wanneer voor gerechten van verschillende lidstaten tussen dezelfde partijen vorderingen aanhangig zijn, die hetzelfde onderwerp betreffen en op dezelfde oorzaak berusten, houdt het gerecht waarbij de zaak het laatst aanhangig is gemaakt, zijn uitspraak ambtshalve aan totdat de bevoegdheid van het gerecht waarbij de zaak het eerst aanhangig is gemaakt, vaststaat.

²¹ PB L 324 van 10.12.2007, blz. 79.

2. Wanneer de bevoegdheid van het gerecht waarbij de zaak het eerst is aanhangig is gemaakt, vaststaat, verwijst het gerecht waarbij de zaak het laatst aanhangig is gemaakt, partijen naar dat gerecht.

Artikel 14 *Samenhang*

1. Wanneer samenhangende vorderingen aanhangig zijn voor gerechten van verschillende lidstaten, kan het gerecht waarbij de zaak het laatst aanhangig is gemaakt, zijn uitspraak aanhouden.
2. Wanneer deze samenhangende vorderingen in eerste aanleg aanhangig zijn, kan het gerecht waarbij de zaak het laatst aanhangig is gemaakt, op verzoek van een der partijen, ook tot verwijzing overgaan mits het gerecht waarbij de zaak het eerst aanhangig is gemaakt, bevoegd is van beide vorderingen kennis te nemen en zijn wetgeving de voeging ervan toestaat.
3. Samenhangend in de zin van dit artikel zijn vorderingen waartussen een zo nauwe band bestaat dat een goede rechtsbedeling vraagt om hun gelijktijdige behandeling en berechting, teneinde te vermijden dat bij afzonderlijke berechting van de zaken onverenigbare beslissingen worden gegeven.

Artikel 15 *Voorlopige en bewarende maatregelen*

In de wetgeving van een lidstaat vastgestelde voorlopige of bewarende maatregelen kunnen bij de gerechten van die staat worden aangevraagd, zelfs indien de gerechten van een andere lidstaat krachtens deze verordening bevoegd zijn om van het bodemgeschil kennis te nemen.

Hoofdstuk III

Toepasselijk recht

Artikel 16 *Algemene regel*

Tenzij anders is bepaald in deze verordening, is op de gehele erfopvolging het recht van toepassing van de staat waar de overledene zijn gewone verblijfplaats had op het tijdstip van zijn overlijden.

Artikel 17 *Keuzevrijheid*

1. Een persoon kan als recht voor de afhandeling van zijn gehele erfopvolging, het recht kiezen van de staat waarvan hij de nationaliteit bezit.

2. De aanwijzing van het op de erfopvolging toepasselijke recht moet uitdrukkelijk zijn en in een verklaring zijn opgenomen die de vorm heeft van een uiterste wilsbeschikking.
3. Het bestaan en de inhoudelijke geldigheid van de instemming met deze aanwijzing worden door het aangewezen recht beheerst.
4. De wijziging of intrekking door de auteur van een dergelijke aanwijzing van het toepasselijke recht moet voldoen aan de formele voorwaarden voor de wijziging of de intrekking van een uiterste wilsbeschikking.

Artikel 18 *Erfovereenkomsten*

1. Een overeenkomst betreffende de erfopvolging van een persoon wordt beheerst door het recht dat krachtens deze verordening op de erfopvolging van die persoon van toepassing zou zijn geweest, mocht die persoon zijn overleden op de dag waarop de overeenkomst werd gesloten. Wanneer de overeenkomst op grond van dat recht niet geldig is, wordt zij toch geacht geldig te zijn wanneer zij geldig is op grond van het recht dat op het tijdstip van overlijden op grond van deze verordening van toepassing is op de erfopvolging. In dat geval wordt de overeenkomst door dat recht beheerst.
2. Een overeenkomst die betrekking heeft op de erfopvolging van meerdere personen is materieel slechts geldig wanneer zij geldig is volgens het recht dat op grond van artikel 16 op de erfopvolging van één van de betrokken personen van toepassing zou zijn geweest, mocht die persoon zijn overleden op de dag waarop de overeenkomst werd gesloten. Wanneer de overeenkomst geldig is op grond van het recht dat van toepassing is op de erfopvolging van slechts één van die personen, is dat recht van toepassing. Wanneer de overeenkomst geldig is op grond van het recht dat van toepassing is op de erfopvolging van meer dan één van die personen, wordt de overeenkomst beheerst door het recht waarmee zij de nauwste banden heeft.
3. De partijen kunnen als recht dat hun overeenkomst beheerst, het recht aanwijzen dat de persoon of één van de personen waarvan de erfopvolging in het geding is, op grond van artikel 17 had kunnen kiezen.
4. De toepassing van het in dit artikel vastgestelde recht doet geen afbreuk aan de rechten van personen die geen partij zijn bij de overeenkomst en die op grond van het in artikel 16 of 17 aangewezen recht, recht hebben op een wettelijk erfdeel of een ander recht hebben dat de persoon waarvan de erfopvolging in het geding is, hun niet kan ontnemen.

Artikel 19 *Werkingsfeer van het toepasselijke recht*

1. Het op grond van hoofdstuk III aangewezen recht beheerst de gehele erfopvolging, vanaf het openvallen van de nalatenschap tot de definitieve overdracht van de erfenis aan de rechthebbenden.
2. Dat recht regelt met name:

- (a) de oorzaken, het tijdstip en de plaats van het openvallen van de nalatenschap;
- (b) de aanwijzing van de erfgenamen en legatarissen, met inbegrip van de erfrechten van de langstlevende echtgenoot, de bepaling van de onderscheiden erfdelen van die personen, de verplichtingen die hun door de overledene zijn opgelegd alsook andere rechten op de nalatenschap die ontstaan als gevolg van het overlijden;
- (c) de erfbekwaamheid;
- (d) de bijzondere oorzaken van onbekwaamheid om te beschikken of te ontvangen;
- (e) de onterving en de onwaardigheid om te erven;
- (f) de overdracht van de goederen en rechten uit de nalatenschap aan de erfgenamen en legatarissen, met inbegrip van de voorwaarden en de gevolgen van de aanvaarding of de verwerping van de nalatenschap of het legaat;
- (g) de bevoegdheden van de erfgenamen, de executeurs-testamentair en van de andere beheerders van de nalatenschap, met name het verkopen van goederen en het betalen van schuldeisers;
- (h) de aansprakelijkheid voor de schulden van de nalatenschap;
- (i) het beschikbare deel, de wettelijke erfdelen en de andere beperkingen van de bevoegdheid om bij uiterste wil te beschikken, daaronder begrepen toewijzingen uit de nalatenschap door een rechterlijke of andere autoriteit ten gunste van personen die de overledene na stonden;
- (j) de inbreng en inkorting van schenkingen en makingen alsmede de wijze waarop deze bij de berekening van de erfdelen worden verwerkt;
- (k) de geldigheid, de uitlegging, de wijziging en de intrekking van een uiterste wilsbeschikking, met uitzondering van de formele geldigheid ervan;
- (l) de verdeling van de nalatenschap.

Artikel 20

De formele geldigheid van de aanvaarding of de verwerping

Onverminderd artikel 19 is de aanvaarding of de verwerping van de nalatenschap of van een legaat of een verklaring die als doel heeft de aansprakelijkheid van de erfgenaam of legataris te beperken, ook geldig wanneer zij voldoet aan de voorwaarden van het recht van de staat waar die erfgenaam of legataris zijn gewone verblijfplaats heeft.

Artikel 21

Toepassing van het recht van de plaats waar een goed zich bevindt

1. Het op de erfopvolging toepasselijke recht staat niet in de weg aan de toepassing van het recht van de staat van de plaats waar het goed zich bevindt, voor zover dat recht,

voor de aanvaarding of de verwerping van de nalatenschap of van een legaat, vormvereisten oplegt in aansluiting op die welke door het op de erfopvolging toepasselijke recht worden opgelegd.

2. Het op de erfopvolging toepasselijke recht staat niet in de weg aan de toepassing van het recht van de lidstaat van de plaats waar het goed zich bevindt:
 - (a) wanneer dat recht het beheer en de vereffening van de nalatenschap onderwerpt aan de aanwijzing door een instantie van die lidstaat van een beheerder of executeur-testamentair. Het op de erfopvolging toepasselijke recht regelt welke personen, zoals de erfgenamen, legatarissen, executeurs-testamentair of beheerders, in aanmerking kunnen komen om te worden belast met het beheer en de vereffening van de nalatenschap;
 - (k) wanneer dat recht de definitieve overdracht van de erfenis aan de rechthebbenden afhankelijk maakt van de voorafgaande betaling van de successiebelastingen.

Artikel 22 *Bijzondere erfrechtregimes*

Het op grond van deze verordening toepasselijke recht doet geen afbreuk aan bijzondere erfrechtregimes waaraan bepaalde onroerende goederen, ondernemingen of andere bijzondere categorieën goederen omwille van hun economische, familiale of sociale bestemming zijn onderworpen door het recht van de lidstaat waar zij zich bevinden, wanneer dat regime, op grond van dat recht, van toepassing is ongeacht welk recht de erfopvolging beheerst.

Artikel 23 *Commoriënten*

Wanneer twee of meer personen waarvan de erfopvolging door verschillende rechtsstelsels wordt beheerst, overlijden in omstandigheden waarin de volgorde van overlijden niet kan worden bepaald en die rechtsstelsels deze situatie met onverenigbare bepalingen of helemaal niet regelen, heeft geen van deze personen recht op de nalatenschap van de andere of de anderen.

Artikel 24 *Onbeheerde nalatenschap*

Wanneer er volgens het op grond van deze verordening toepasselijke recht geen erfgenamen of in een uiterste wilsbeschikking aangewezen legatarissen zijn, en geen natuurlijke personen in de erfgerechtigde graad, staat de toepassing van het aldus aangewezen recht niet in de weg aan het recht van een lidstaat of van een door die lidstaat aangewezen instelling om zich de zich op zijn grondgebied bevindende goederen van de nalatenschap toe te eigenen.

Artikel 25
Universele toepassing

Het door deze verordening aangewezen recht is toepasselijk ongeacht of dit het recht van een lidstaat is.

Artikel 26
Herverwijzing

Wanneer deze verordening de toepassing van het recht van een staat voorschrijft, wordt daaronder verstaan de rechtsregels die in die staat gelden met uitsluiting van de regels van internationaal privaatrecht.

Artikel 27
Openbare orde

1. De toepassing van een bepaling van het door deze verordening aangewezen recht kan slechts terzijde worden gesteld indien deze toepassing onverenigbaar is met de openbare orde van het land van de rechter.
2. De toepassing van een bepaling van het door deze verordening aangewezen recht kan met name slechts als onverenigbaar met de openbare orde van het land van de rechter worden beschouwd om de enkele reden dat de modaliteiten betreffende het wettelijk erfdeel verschillen van die welke in het land van de rechter gelden.

Artikel 28
Staten met meer dan één rechtssysteem

1. In het geval van een staat die meerdere territoriale eenheden telt welke ieder hun eigen rechtsregels inzake erfopvolgingen bezitten, wordt voor het bepalen van het overeenkomstig deze verordening toe te passen recht, elke territoriale eenheid als een staat beschouwd.
2. Een lidstaat die verschillende territoriale eenheden met eigen rechtsregels inzake erfopvolgingen telt, is niet verplicht deze verordening toe te passen op wetsconflicten die alleen tussen deze territoriale eenheden rijzen.

Hoofdstuk IV

Erkenning en tenuitvoerlegging

Artikel 29
Erkenning van een beslissing

Een op grond van deze verordening gegeven beslissing, wordt in de overige lidstaten erkend zonder dat daartoe een procedure is vereist.

Indien de erkenning van een beslissing wordt betwist, kan iedere belanghebbende partij die zich ten principale op de erkenning beroept, van de in de artikelen 38 tot en met 56 van Verordening (EG) nr. 44/2001 bedoelde procedures gebruikmaken om de erkenning te doen vaststellen. Wordt voor een gerecht van een lidstaat de erkenning bij wege van tussenverzoek ingeroepen, dan is dit gerecht bevoegd om van dat verzoek kennis te nemen.

Artikel 30 *Weigeringsgronden*

Een beslissing wordt niet erkend in de volgende gevallen:

- (a) indien de erkenning kennelijk strijdig zou zijn met de openbare orde van de aangezochte lidstaat, met dien verstande dat de bevoegdheidsregels niet onderworpen zijn aan de openbare ordetoets;
- (b) indien het stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk, niet zo tijdig en op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging nodig was, aan de verweerder tegen wie verstek werd verleend, is betekend of is medegedeeld, tenzij de verweerder tegen de beslissing geen rechtsmiddel heeft aangewend terwijl hij daartoe in staat was;
- (c) indien zij onverenigbaar is met een tussen dezelfde partijen in de aangezochte lidstaat gegeven beslissing;
- (d) indien zij onverenigbaar is met een beslissing die vroeger in een andere lidstaat of in een derde land tussen dezelfde partijen is gegeven in een geschil dat hetzelfde onderwerp betreft en op dezelfde oorzaak berust, mits deze laatste beslissing voldoet aan de voorwaarden voor erkenning in de aangezochte lidstaat.

Artikel 31 *Ontbreken van inhoudelijke toetsing van de beslissing*

In geen geval wordt overgegaan tot een onderzoek van de juistheid van de in den vreemde gegeven beslissing.

Artikel 32 *Aanhouding van de uitspraak*

Het gerecht van een lidstaat waarbij een verzoek om een beslissing houdende erkenning van een in een andere lidstaat gegeven beslissing aanhangig is gemaakt, kan zijn uitspraak aanhouden indien tegen deze beslissing een gewoon rechtsmiddel is ingesteld.

Artikel 33
Uitvoerbaarheid van beslissingen

De beslissingen die in een lidstaat gegeven zijn en daar uitvoerbaar zijn en de gerechtelijke schikkingen kunnen in de andere lidstaten ten uitvoer worden gelegd overeenkomstig de artikelen 38 tot en met 56 en artikel 58 van Verordening (EG) nr. 44/2001.

Hoofdstuk V

Authentieke akten

Artikel 34
Erkenning van authentieke akten

Authentieke akten, verleden in een lidstaat, worden erkend in de andere lidstaten, tenzij de geldigheid ervan wordt betwist volgens de in de lidstaat van oorsprong vastgestelde procedures en op voorwaarde dat deze erkenning niet strijdig zou zijn met de openbare orde van de aangezochte lidstaat.

Artikel 35
Uitvoerbaarheid van authentieke akten

Authentieke akten, verleden en uitvoerbaar in een lidstaat, worden op verzoek in een andere lidstaat uitvoerbaar verklaard overeenkomstig de in artikel 38 tot en met 57 van Verordening (EG) nr. 44/2001 bedoelde procedure. De verklaring van uitvoerbaarheid wordt door het gerecht dat oordeelt over een in de artikelen 43 en 44 van die verordening bedoeld rechtsmiddel, slechts geweigerd of ingetrokken indien de tenuitvoerlegging van de authentieke akte kennelijk strijdig is met de openbare orde van de aangezochte lidstaat of indien een betwisting over de geldigheid van de akte aanhangig is bij een gerecht van de lidstaat van oorsprong van de authentieke akte.

Hoofdstuk VI

Europese erfrechtverklaring

Artikel 36
Instelling van een Europese erfrechtverklaring

1. Bij deze verordening wordt een Europese erfrechtverklaring ingesteld, die het bewijs levert van de hoedanigheid van erfgenaam of legataris en van de bevoegdheden van executeurs-testamentair of derden-beheerders. Deze erfrechtverklaring wordt afgegeven door de op grond van dit hoofdstuk bevoegde autoriteit, overeenkomstig het recht dat op grond van hoofdstuk III van deze verordening van toepassing is op de erfopvolging.

2. Het gebruik van de Europese erfrechtverklaring is niet verplicht. De erfrechtverklaring komt niet in de plaats van de interne procedures. De gevolgen van de erfrechtverklaring worden echter ook erkend in de lidstaat waarvan de autoriteiten haar op grond van dit hoofdstuk hebben afgegeven.

Artikel 37

Bevoegdheid voor het afgeven van de erfrechtverklaring

1. De erfrechtverklaring wordt afgegeven op verzoek van elke persoon die verplicht is het bewijs te leveren van de hoedanigheid van erfgenaam of legataris en van de bevoegdheden van executeurs-testamentair of derden-beheerders.
2. De erfrechtverklaring wordt opgesteld door het bevoegde gerecht van de lidstaat waarvan de gerechten op grond van de artikelen 4, 5 en 6 bevoegd zijn.

Artikel 38

Inhoud van het verzoek

1. De persoon die om de afgifte van een erfrechtverklaring verzoekt, meldt, met gebruikmaking van het formulier waarvan het model in bijlage I is opgenomen, voor zover deze gegevens in zijn bezit zijn:
 - (a) de gegevens van de overledene: naam, voorna(a)m(en), geslacht, burgerlijke staat, nationaliteit, in voorkomend geval identificatiecode, adres van de laatste gewone verblijfplaats, datum en plaats van overlijden;
 - (b) de gegevens van de verzoeker: naam, voorna(a)m(en), geslacht, nationaliteit, in voorkomend geval identificatiecode, adres, graad van bloedverwantschap of aanverwantschap met de overledene;
 - (c) de elementen feitelijk of rechtens die zijn erfrecht aantonen en/of zijn recht om de nalatenschap te beheren en/of te executeren. Wanneer hij op de hoogte is van het bestaan van een uiterste wilsbeschikking, wordt een kopie van die beschikking bij het verzoek gevoegd;
 - (d) of hij in de plaats komt van andere erfgenamen of legatarissen en zo ja, het bewijs van hun overlijden of van elke andere gebeurtenis die hen belet zich voor de erfopvolging te melden;
 - (e) of de overledene een huwelijksovereenkomst had gesloten; zo ja, moet hij bij zijn verzoek een kopie van de huwelijksovereenkomst voegen;
 - (f) of hij op de hoogte is van het bestaan van een betwisting betreffende de erfrechten.
2. De verzoeker moet de juistheid van de verstrekte gegevens bewijzen met authentieke stukken. Ingeval die stukken niet kunnen worden overgelegd of alleen met onevenredige inspanningen kunnen worden overgelegd, zijn andere bewijsmiddelen toegestaan.

3. Het bevoegde gerecht neemt de passende maatregelen om zich te vergewissen van de waarheid van de afgelegde verklaringen. Wanneer dat volgens het interne recht is toegestaan, vereist het gerecht dat die verklaringen onder ede worden afgelegd.

Artikel 39 *Partiële erfrechtverklaring*

Een partiële erfrechtverklaring kan worden gevraagd en afgegeven om het volgende te bewijzen:

- (a) de rechten van elke erfgenaam of legataris en het erfdeel dat hun toekomt;
- (b) de overdracht van een welbepaald goed, wanneer dat door het op de erfopvolging toepasselijke recht is toegestaan;
- (c) het beheer van de nalatenschap.

Artikel 40 *Afgifte van de erfrechtverklaring*

1. De erfrechtverklaring wordt alleen afgegeven wanneer het bevoegde gerecht van oordeel is dat de als grond van het verzoek aangebrachte feiten zijn aangetoond. Het bevoegde gerecht geeft de erfrechtverklaring onverwijld af.
2. Ambtshalve voert het bevoegde gerecht, naargelang van de verklaringen van de verzoeker en de door hem overgelegde akten en andere bewijsmiddelen, de nodige onderzoeken om de feiten na te gaan en zoekt het aanvullend bewijs als dat nodig lijkt.
3. Voor de toepassing van dit hoofdstuk verlenen de lidstaten de bevoegde gerechten van de andere lidstaten met name toegang tot de registers van de burgerlijke stand, de registers waarin publiciteit wordt gegeven aan akten of feiten die verband houden met de erfopvolging of met de huwelijksvermogensregeling van de familie van de overledene en tot de registers betreffende onroerende goederen.
4. Het afgevende gerecht kan de belanghebbenden en de eventuele beheerders of executeurs oproepen om voor hem te verschijnen, en overgaan tot bekendmakingen om eventuele andere rechthebbenden van de nalatenschap uit te nodigen om hun rechten te doen gelden.

Artikel 41 *Inhoud van de erfrechtverklaring*

1. De Europese erfrechtverklaring wordt afgegeven in de vorm van het in bijlage II opgenomen standaardformulier.
2. De Europese erfrechtverklaring bevat de volgende vermeldingen:
 - (a) het afgevende gerecht, de elementen feitelijk en rechtens waardoor dat gerecht zich bevoegd acht om de erfrechtverklaring af te geven alsook de datum van afgifte;

- (b) de gegevens van de overledene: naam, voornamen, geslacht, burgerlijke staat, nationaliteit, in voorkomend geval zijn identificatiecode, adres van de laatste gewone verblijfplaats, datum en plaats van overlijden;
- (c) de eventueel door de overledene gesloten huwelijksovereenkomsten;
- (d) het op grond van deze verordening op de erfopvolging toepasselijke recht en de omstandigheden, feitelijk en rechtens, op grond waarvan dat recht werd vastgesteld;
- (e) de elementen, feitelijk en rechtens, waaruit de rechten en/of bevoegdheden van de erfgenamen, legatarissen, executeurs-testamentair of derden-beheerders voortvloeien: wettelijke en/of testamentaire en/of uit erfovereenkomsten voortvloeiende erfopvolging;
- (f) de gegevens van de verzoeker: naam, voornamen, geslacht, nationaliteit, in voorkomend geval identificatiecode, adres, graad van bloedverwantschap of aanverwantschap met de overledene;
- (g) in voorkomend geval, vermelding voor elke erfgenaam van de aard van de aanvaarding van de nalatenschap;
- (h) wanneer er meerdere erfgenamen zijn, het erfdeel dat aan elk van hen toekomt, alsook, in voorkomend geval, de lijst van goederen of rechten die aan een welbepaalde erfgenaam toekomen;
- (i) de lijst van goederen of rechten die op grond van het op de erfopvolging toepasselijke recht aan de legatarissen toekomen;
- (j) de beperkingen van het recht van de erfgenaam op grond van het overeenkomstig hoofdstuk III en/of overeenkomstig de bepalingen van het testament of de erfovereenkomst op de erfopvolging toepasselijke recht;
- (k) de lijst van de handelingen die de erfgenaam, de legataris, de executeur-testamentair en/of de beheerder op grond van het op de erfopvolging toepasselijke recht kunnen stellen met betrekking tot de goederen van de nalatenschap.

Artikel 42

De gevolgen van de Europese erfrechtverklaring

1. De Europese erfrechtverklaring wordt van rechtswege erkend in alle lidstaten als bewijs van de hoedanigheid van erfgenaam of legataris en van de bevoegdheden van executeurs-testamentair of derden-beheerders.
2. De inhoud van de erfrechtverklaring wordt in alle lidstaten geacht overeen te stemmen met de waarheid tijdens haar geldigheidsduur. Er wordt aangenomen dat degene die in de erfrechtverklaring als erfgenaam, legataris, executeur-testamentair of beheerder wordt aangewezen, titularis is van het erfrecht of van de beheersbevoegdheden die in de erfrechtverklaring zijn vermeld en dat er geen andere voorwaarden en beperkingen zijn dan die welke daarin worden vermeld.

3. Elke persoon die een betaling verricht of een goed overhandigt aan de houder van een erfrechtverklaring die op grond van die erfrechtverklaring gemachtigd is om dergelijke handelingen te stellen, is bevrijd van zijn verplichtingen, tenzij die persoon weet dat de inhoud van de erfrechtverklaring niet met de werkelijkheid overeenstemt.
4. Elke persoon die erfgoederen heeft gekregen van de houder van een erfrechtverklaring die op grond van de aan die erfrechtverklaring gehechte lijst gemachtigd is om over het betrokken goed te beschikken, wordt geacht die goederen te hebben verworven van een persoon die bevoegd was om over die goederen te beschikken, tenzij die persoon weet dat de inhoud van de erfrechtverklaring niet met de werkelijkheid overeenstemt.
5. De erfrechtverklaring is een geldige titel om de erfrechtelijke verkrijging over te schrijven of in te schrijven in de openbare registers van de lidstaat waar de goederen zich bevinden. De overschrijving gebeurt op de wijze die is vastgesteld in het recht van de lidstaat waar het register wordt gehouden en brengt de door dat recht bepaalde gevolgen teweeg.

Artikel 43

Correctie, schorsing of intrekking van de Europese erfrechtverklaring

1. Het origineel van de erfrechtverklaring wordt bewaard door het afgevende gerecht dat aan de verzoeker of aan elke persoon die een legitiem belang heeft, één of meer afschriften verstrekt.
2. De verstrekte afschriften brengen de in artikel 42 beschreven gevolgen teweeg tijdens een beperkte termijn van drie maanden. Zodra die termijn is verstreken, moeten de houders van de erfrechtverklaring of andere belanghebbenden het afgevende gerecht om een nieuw afschrift verzoeken om hun erfrechten te doen gelden.
3. De erfrechtverklaring kan, op verzoek van een belanghebbende, gericht aan het afgevende gerecht, of ambtshalve door dat gerecht:
 - (a) worden gecorrigeerd, in het geval van een materiële fout;
 - (b) worden aangevuld met een aantekening in de marge houdende de schorsing van haar gevolgen wanneer wordt betwist dat de erfrechtverklaring met de werkelijkheid overeenstemt;
 - (c) worden ingetrokken wanneer is aangetoond dat de Europese erfrechtverklaring niet met de werkelijkheid overeenstemt.
4. Het afgevende gerecht vermeldt in de marge van het origineel de correctie, de schorsing van de gevolgen of de intrekking en brengt dit ter kennis van de verzoeker(s).

Artikel 44
Rechtsmiddelen

Elke lidstaat organiseert de rechtsmiddelen tegen de beslissing houdende afgifte of niet-afgifte, correctie, schorsing of intrekking van een erfrechtverklaring.

Hoofdstuk VII

Algemene en slotbepalingen

Artikel 45
Verhouding tot de bestaande internationale verdragen

1. Deze verordening laat onverlet de toepassing van bilaterale of multilaterale verdragen waarbij één of meer lidstaten op het tijdstip van de vaststelling van de verordening partij zijn en die betrekking hebben op aangelegenheden waarop deze verordening van toepassing is, onverminderd de verplichtingen van de lidstaten op grond van artikel 307 van het Verdrag.
2. Niettegenstaande lid 1 heeft deze verordening tussen de lidstaten voorrang boven verdragen die betrekking hebben op de in deze verordening geregelde aangelegenheden en waarbij lidstaten partij zijn.

Artikel 46
Informatie die ter beschikking van het publiek wordt gesteld

De lidstaten verstrekken, in het kader van het Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken, een beschrijving van de nationale wetgeving en procedures betreffende het erfrecht alsook de relevante teksten teneinde deze voor het publiek toegankelijk te maken. De lidstaten geven kennis van iedere wijziging van deze bepalingen.

Artikel 47
Wijziging van formulieren

Elke wijziging van de in de artikelen 38 en 41 bedoelde formulieren wordt volgens de in artikel 48, lid 2, bedoelde raadplegingsprocedure aangenomen.

Artikel 48
Comité

1. De Commissie wordt bijgestaan door het bij artikel 75 van Verordening (EG) nr. 44/2001 ingestelde comité.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, zijn de artikelen 3 en 7 van Besluit 1999/468/EG van toepassing, met inachtneming van artikel 8 van dat besluit.

Artikel 49
Herzieningsclausule

Uiterlijk [...] brengt de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité verslag uit over de toepassing van deze verordening. Dat verslag gaat zo nodig vergezeld van voorstellen tot aanpassing.

Artikel 50
Overgangsbepalingen

1. Deze verordening is van toepassing op de erfopvolgingen van personen die zijn overleden nadat zij van toepassing is geworden.
2. Wanneer de overledene, voor de datum waarop deze verordening van toepassing wordt, het op zijn erfopvolging toepasselijke recht had aangewezen, wordt deze aanwijzing als geldig beschouwd, voor zover zij voldoet aan de in artikel 17 genoemde voorwaarden.
3. Wanneer de partijen bij een erfovereenkomst vóór de datum waarop deze verordening van toepassing wordt, het op die overeenkomst toepasselijke recht hadden aangewezen, wordt deze aanwijzing als geldig beschouwd, voor zover zij voldoet aan de in artikel 18 genoemde voorwaarden.

Artikel 51
Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is van toepassing vanaf [één jaar na de datum van haar inwerkingtreding].

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in de lidstaten, overeenkomstig het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter

VOOR GELIJKLUIDEND AFSCHRIFT
Voor de Secretaris – generaal

Jordi AYET PUIGARNAU
Directeur van de Griffie

**BIJLAGE I: HET IN ARTIKEL 38 VAN DE VERORDENING BEDOELDE
VERZOEK**

VERZOEK OM EEN EUROPESE ERFRECHTVERKLARING

(Artikelen 36 en volgende van Verordening [...] van het Europees Parlement en de Raad
betreffende erfopvolging²²)

1. Lidstaat

BE ☐ BG ☐ CZ ☐ DE ☐ EE ☐ [IE ☐] EL ☐ ES ☐ FR ☐ IT ☐ CY ☐ LV ☐ LT ☐ LU ☐ HU ☐ MT
☐ NL ☐ AT ☐ PL ☐ PT ☐ RO ☐ SI ☐ SK ☐ FI ☐ SE ☐ [UK ☐]

2. Gegevens van de overledene

2.1. Naam:

2.2. Voorna(a)m(en):

2.3. Geslacht:

2.4. Burgerlijke staat:

2.5. Nationaliteit:

2.6. Identificatiecode*:

2.7. Datum van overlijden:

2.8. Plaats van overlijden:

Adres van zijn laatste gewone verblijfplaats:

2.9. Straat en nummer / postbus:

²² PB L [...]

2.10. Plaats en postcode:

2.11. Land:

3. Gegevens van de verzoeker

3.1. Naam:

3.2. Voorna(a)m(en):

3.3. Geslacht:

3.4. Nationaliteit:

3.5. Identificatiecode*:

3.6. Straat en nummer / postbus:

3.7. Plaats en postcode:

3.8. Tel.:

3.9. E-mailadres:

3.10. De graad van bloedverwantschap of aanverwantschap met de overledene*:

* indien van toepassing

4. Aanvullende informatie:

4.1. Elementen feitelijk of rechtens die een erfrecht bewijzen:

4.2. Elementen feitelijk of rechtens die een recht om de nalatenschap executeren en/of te beheren, bewijzen:

4.3. Heeft de overledene een uiterste wilsbeschikking opgesteld? ja ☐ nee ☐

Als u "ja" heeft geantwoord, gelieve deze wilsbeschikking bij te voegen*.

4.4. Heeft de overledene een huwelijksovereenkomst gesloten? ja ☐ nee ☐

Als u "ja" heeft geantwoord, gelieve dat huwelijkscontract bij te voegen*.

4.5. Komt u in de plaats van een andere erfgenaam of legataris? ja ☐ nee ☐

Als u "ja" heeft geantwoord, gelieve dan als bijlage het bewijs van hun overlijden of van de gebeurtenis die hen belet zich voor de erfopvolging te melden*.

4.6. Bent u op de hoogte van het bestaan van een betwisting betreffende de erfrechten?
ja ☐ nee ☐

Als u "ja" heeft geantwoord, gelieve nadere informatie te verschaffen over die betwisting*.

4.7. Gelieve als bijlage een lijst van alle relaties van de overledene toe te voegen waarin hun naam, voorna(a)m(en), de aard van de relatie met de overledene, hun geboortedatum, nationaliteit en adres zijn opgenomen.

*Gelieve zo mogelijk authentieke stukken of gewaarmerkte afschriften te verstrekken.

Ik verklaar plechtig dat deze gegevens naar mijn weten correct zijn.*

Datum:

Handtekening:

*Artikel 38, lid 3, ingeval de verklaringen onder ede worden afgelegd.

BIJLAGE II: DE IN ARTIKEL 41 BEDOELDE EUROPESE
ERFRECHTVERKLARING

EUROPESE ERFRECHTVERKLARING

(Artikel 41 van Verordening [...] van het Europees Parlement en de Raad betreffende
erfopvolging²³)

1. Lidstaat van het afgevende gerecht

BE ☐ BG ☐ CZ ☐ DE ☐ EE ☐ [IE ☐] EL ☐ ES ☐ FR ☐ IT ☐ CY ☐ LV ☐ LT ☐ LU ☐ HU ☐ MT
☐ NL ☐ AT ☐ PL ☐ PT ☐ RO ☐ SI ☐ SK ☐ FI ☐ SE ☐ [UK ☐]

2. Gegevens van het gerecht

2.1. Gerecht dat bevoegd is op grond van het volgende artikel van de verordening:

Artikel 4 ☐ Artikel 5 ☐ Artikel 6 ☐

2.2. Contactpersoon:

2.3. Adres:

3. Gegevens van de overledene

3.1. Naam:

3.2. Voorna(a)m(en):

3.3. Geslacht:

²³ PB L [...]

3.4. Burgerlijke staat:

3.5. Nationaliteit:

3.6. Identificatiecode*:

3.7. Datum van overlijden:

3.8. Plaats van overlijden:

Adres van zijn laatste gewone verblijfplaats:

3.9. Straat en nummer / postbus:

3.10. Plaats en postcode:

3.11. Land:

3.12 Huwelijksovereenkomsten:

3.13 Op de erfopvolging toepasselijk recht:

4. Gegevens van de verzoeker

4.1. Naam:

4.2. Voorna(a)m(en):

4.3. Geslacht:

4.4. Nationaliteit:

4.5. Identificatiecode*:

4.6. Straat en nummer / postbus:

4.7. Plaats en postcode:

4.8. Tel.:

4.9. E-mailadres:

4.10. De graad van bloedverwantschap of aanverwantschap met de overledene*:

* indien van toepassing

5. Bewijs van hoedanigheid van erfgenaam

5.1. Dit stuk levert het bewijs van de hoedanigheid van erfgenaam ja ☐ nee ☐

5.2. Lijst van erfgenamen:*

Naam	Voorna(a)m(en)	Geboortedatum	Aandeel in de erfenis	Beperkingen

*Voeg zo nodig extra bladen toe.

5.3. Is de aanvaarding van de erfenis, in voorkomend geval, onderworpen aan een voorwaarde (bv. voorrecht van boedelbeschrijving)? ja ☐ nee ☐

Zo ja, gelieve op een bij te voegen blad de aard en de gevolgen van die voorwaarde te specificeren.

5.4. Lijst van goederen of rechten die aan een welbepaalde erfgenaam toekomen*:

Naam	Voorna(a)m(en)	Specificatie van het goed of recht

*Voeg zo nodig extra bladen toe.

6. Bewijs van hoedanigheid van legataris

6.1. Dit stuk levert het bewijs van de hoedanigheid van legataris ja ☐ nee ☐

6.2. Lijst van legatarissen*:

Naam	Voorna(a)m(en)	Geboortedatum	Recht(en) of goed(eren) die aan de legataris toekomen op grond van een uiterste wilsbeschikking

*Voeg zo nodig extra bladen toe.

7. Bewijs van hoedanigheid van beheerder en/of executeur

7.1. Dit stuk levert het bewijs van hoedanigheid van beheerder ja ☐ nee ☐

7.2. Dit stuk levert het bewijs van hoedanigheid van executeur ja ☐ nee ☐

7.3. Gelieve de aard van de rechten van de beheerder en/of de executeur en de rechtsgrondslag van die rechten te preciseren en een indicatieve lijst te geven van de handelingen die hij op grond van die rechten mag stellen: